

Rezumate

Dr. Doina HENDRE BIRO – **Preocupări europene de valorificare a manuscriselor medievale germane din Transilvania. Cazul colecției Bibliotecii Batthyaneum**

Biblioteca Batthyaneum din Alba Iulia, fondată de contele Ignatius de Batthyan, are un fond ce conține aprox. 150 de manuscrise din seria *Germanica*, din care aproape 50 sunt scrise în germana veche, iar altele conțin coligate în germană alături de texte în alte limbi. Unele dintre ele sunt în latină, ale unor autori germani, iar altele au fost copiate în centre germane sau au circulat prin actualul spațiu german. O parte din cărțile manuscrise ale Bibliotecii Batthyaneum au fost studiate, de-a lungul timpului, de cei care le-au deținut, îngrijit și cercetat, și totodată a reprezentat obiectul unor proiecte de valorificare prin digitizare derulate de Biblioteca Națională a României, în colaborare cu biblioteci naționale europene, unul dintre ele fiind cel intitulat VERMANEL. Proiectul vizând partea română avea ca obiectiv furnizarea de informații, prin colaborare internațională (18 biblioteci și arhive din 10 țări europene, printre care și România), despre manuscrisele germane medievale conservate în bibliotecile și arhivele din România, dar mai ales din Transilvania. De asemenea, proiectul urmărea să ofere date noi, pe baza unor cataloage și studii de caz, privind nivelul de utilizare a germanei vernaculare și impactul acesteia asupra dezvoltării limbii literare, ca și aria de răspândire a manuscriselor în țările de origine și, mai ales, în partea de est a Europei. Din păcate, acest proiect nu a fost selecționat, rămând astfel nevalorificate științific atât datele cuprinse în el, cât și materialele, redactate după o amplă documentare, care pot constitui informații utile pentru viitorii cercetători în domeniul istoriografiei literare, respectiv celor care vor studia aspectele biblioteconomice ale fondului *Germanica* din Biblioteca Batthyaneum. De aceea, sunt prezentate cu titlu de restituire și, de ce nu, de sursă bibliografică de reținut și de notat: scurtă prezentare a manuscriselor de valoare excepțională în germană și în alte limbi vernaculare; manuscrise în germana vernaculară la Batthyaneum, inclusiv de secol VII; manuscrise germane coligate; manuscrise în alte limbi vernaculare, până la 1600.

Cuvinte-cheie: *Biblioteca Batthyaneum, manuscris medieval, limba germană vernaculară, proiect de digitizare, proiectul VERMANEL*

Dr. Tabita CHIRIȚĂ – **Cercetarea biblioteconomică românească în ultimii 20 de ani: analiză critică. Rezumatul tezei de doctorat**

Articolul este rezumatul unei lucrări de doctorat care și-a propus să contribuie la aprofundarea cunoașterii situației cercetării din domeniul Biblioteconomiei și Științei Informării (BSI) din România, prin radiografierea lucrărilor de specialitate de toate tipurile, publicate în ultimii 20 de ani (1994–2013) și prin analiza de conținut a articolelor din trei publicații

periodice științifice atât din punctul de vedere al tematicii cercetării, cât și din punctul de vedere al metodelor de cercetare folosite. Corpusul de documente – lucrări din domeniul BSI (monografii, publicații periodice, lucrări ale conferințelor, proiecte – a fost selectat printr-o cercetare bibliografică efectuată în baza de date a Bibliotecii Naționale a României și prin documentare în alte surse disponibile offline și online (bibliografii tematice, website-uri ale bibliotecilor, asociațiilor profesionale etc.), iar metodele utilizate au fost: *bibliometrică* – pentru analiza monografiilor și a publicațiilor periodice, *analizei de conținut* – pentru analiza articolelor din cele trei publicații periodice selectate și *sintezei* – pentru analiza manifestărilor științifice și profesionale, a proiectelor și programelor. Lucrarea este una originală, deoarece realizează prima încercare de radiografiere a activității profesionale, științifice și de cercetare din domeniu în ultimii 20 de ani și, de asemenea, realizează o analiză de conținut a articolelor cuprinse în trei publicații periodice științifice ale domeniului atât din punctul de vedere al tematicii abordate, cât și al metodelor de cercetare utilizate, rezultatele obținute în urma analizei fiind comparate cu cele din alte țări, aflate într-un Raport IFLA publicat în anul 2003.

Cuvinte-cheie: *lucrare de doctorat, biblioteconomie, știința informării, cercetare, analiză de conținut, metoda bibliometrică*

Drd. Marian-Bogdan JUGĂNARU – Foile volante – de la tradițional la digital. Aspecte privind prelucrarea bibliografică și conservarea în cadrul Bibliotecii Academiei Române

Foile volante formează o categorie de documente ale căror însușiri le fac recognoscibile în multitudinea și diversitatea celor întâlnite în colecțiile de bibliotecă, și anume multe dintre ele au o singură filă, ceea ce crează la prima vedere aparența unor documente de însemnătate secundară, cu atât mai mult cu cât mare parte dintre ele sunt deținătoare de informație efemeră. Cu o colațiune variabilă, ele pot fi de la câțiva centimetri la metri întregi (în cazul posterelor moderne, a pop-up-urilor și a altor forme de afișe-gigant, destinate montării pe clădiri sau amplasării pe suprafețe cu întindere mare), decupate în orice formă geometrică, fără o grosime anume, imprimate pe orice suport flexibil, dar cu o cerința a mobilității absolut obligatorie. Lucrarea urmărește să evidențieze rolul foilor volante în tratarea unor ipostaze sociale, istorice, artistice, literare etc., în care a fost surprinsă societatea românească de-a lungul vremii, dar și să prezinte modalitățile de punere în valoare ale acestui tip de document prin prelucrarea sa. Studiul a fost realizat pe colecția de foi volante, aparținând fondului special al Bibliotecii Academiei Române (BAR), care cuprinde un număr impresionant de astfel de documente, diversificate ca structură, conținut și formă (peste 360.000 de unități bibliografice, în majoritate exemplare unicate). A fost urmărit și analizat traseul foilor volante, de la intrarea în colecțiile BAR la constituirea unui fond de bibliotecă dedicat exclusiv acestui tip de document, dezvoltarea acestuia și evoluția de-a lungul timpului până-n prezent, când se încearcă valorificarea și, în același timp, prezervarea acestei colecții deosebite prin descrierea bibliografică în sistem informatizat și digitizarea ei integrale. Lucrarea conține o parte introductivă în care este conturat contextul

general al evoluției bazate pe cunoaștere a societății umane, metamorfoza înregistrată de aceasta în timp, prin succedarea diverselor forme de comunicare, și, de asemenea, este descris succint traseul evolutiv al primelor forme de prezentare a informației efemere, așa cum este el prezentat în mediile de informare.

Cuvinte-cheie: *foi volante, Biblioteca Academiei Române, prelucrare bibliografică, prezervarea colecțiilor, conservarea documentelor, digitizare*

Claudia Mărgărit – **Rolul bibliotecilor naționale în formarea unei noi generații de cititori**

Biblioteca și-a transformat și redefinit rolul de-a lungul timpului, în zilele noastre, devenind un actor esențial în dezvoltarea comunității în care activează, un loc de întâlnire, un partener în educație, un promotor al culturii și al creației artistice de valoare. În ultimii ani, se observă un trend ascendent în ceea ce privește implicarea bibliotecilor naționale în organizarea de programe dedicate copiilor și tinerilor sau în derularea unor campanii de promovare a lecturii, în scopul perpetuării valorilor culturale autentice și formării unei noi generații de cititori. În acest sens, sunt prezentate câteva exemple preluate de pe site-urile unor biblioteci naționale de prestigiu: Biblioteca Națională a Austriei, British Library, Library of Congress, Biblioteca Națională a Franței, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” din Republica Moldova și, desigur, Biblioteca Națională a României. Fără a face o analiză comparativă asupra relevanței sau a rezultatelor, activitățile folosite cu succes în scopul promovării colecțiilor de bibliotecă și a lecturii de calitate în rândul tinerei generații pot fi împărțite în următoarele categorii: expoziții *in situ* sau virtuale, ateliere concepute special pentru copii sau tineri, biblioteci digitale pentru copii, campanii de promovare a lecturii și concursuri de cunoștințe sau creație.

Cuvinte-cheie: *bibliotecă națională, tendințe în dezvoltarea bibliotecilor, programe pentru copii și tineri, promovarea colecțiilor bibliotecii, campanii de promovare a lecturii*

Petruța Mihaela Voicu – **Fondul de documente OSIM în Biblioteca Națională a României**

Încă din 1873 a apărut necesitatea existenței unor măsuri de protejare a proprietății, zece ani mai târziu adoptându-se Convenția de la Paris pentru Protejarea Proprietății Industriale – prin care se stabileau drepturile inventatorilor, inclusiv acela de a i se menționa numele pe brevetul de invenție, și în 1886, Convenția de la Berna pentru Protejarea Operelor Literare și Artistice, care oferea creatorilor (scriitori, muzicieni, pictori, sculptori) mijloacele prin care să poată controla felul în care operele lor sunt folosite, reproduse, de către cine și în ce condiții. România a aderat la Convenția de la Stockholm din 14 iunie 1974, fiind membră a Adunării generale a Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale, prin crearea a două instituții: Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (ORDA) – pentru domeniul drepturilor de autor și al drepturilor conexe și Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM) – care reglementează domeniul proprietății industriale. În 26 aprilie 2012, Biblioteca Națională a României și OSIM au semnat un Protocol privind transferul Colecției Naționale de Brevete a României

către aceasta. Prin acest act, întreaga Colecție se adăuga fondurilor deținute de Biblioteca Națională a României, îmbogățind colecția de documente aparținând domeniului tehnico-științific. Colecția *România*, alcătuită din brevetele de invenție acordate în România începând cu anul 1906, unicat atât pe plan național, cât și pe plan mondial, reprezintă istoria proprietății industriale în România în cei peste 100 de existență. Printre acestea se află brevetul de invenție al lui Aurel Vlaicu (*Mașina de zburat cu un corp în formă de sageată*), două brevete aparținând lui Traian Vuia, cele ale lui Nicolae Paulescu, Ștefaniei Mărăcineanu, Herman Oberth, Henri Coandă, Nicolae Vasilescu Karpen etc. Colecția Națională de Brevete a României, intrată în proprietatea Bibliotecii Naționale, nu este momentan accesibilă publicului, fiind inclusă în categoria colecțiilor destructurate.

Cuvinte-cheie: *Biblioteca Națională a României, fond de documente, brevet de invenție, OSIM, fond destructurate*

Drd. Mihai Constantinescu – **Elemente de istorie a scientometriei și bibliometriei. Scientometria și bibliometria: cum au apărut și cu ce se ocupă?**

Articolul prezintă câteva elemente privind istoricul scientometriei și bibliometriei și încearcă să contribuie la clarificarea diferențelor dintre cele două științe. Având ca scop măsurarea rezultatelor științei prin intermediul metodelor matematice, scientometria și bibliometria au un rol din ce în ce mai important, în contextul creșterii volumului literaturii științifice. În timp ce scientometria este, sau trebuie să fie, un instrument de bază în elaborarea politicilor naționale și internaționale în domeniul științei – se ocupă de aspecte precum analiza bugetelor alocate cercetării, impactul economic al activităților științifice, managementul științei, analiza eficienței investițiilor în știință și tehnologie, tendințe în materie de cercetare, aprecierea metodelor de evaluare a cercetării etc., domeniul de activitate al bibliometriei este restrâns la analiza cantitativă a literaturii științifice publicate, efectuată din perspectiva numărului de citări și a numărului de documente publicate. Cele două științe, deși oferă date exacte, pot duce la concluzii greșite, mai ales atunci când natura informațiilor furnizate nu este pe deplin înțeleasă sau aplicabilitatea indicatorilor este extinsă artificial la domenii unde performanța intelectuală este dificil de măsurat în termeni de citări primite sau articole scrise într-un an. Totuși, dincolo de anumite dezavantaje, bibliometria și scientometria ne oferă numeroase informații fără de care evaluarea științei ar fi un proces mult mai predisus erorilor sau subiectivității. Pe baza acestor informații se pot lua decizii și formula strategii de management al științei, cu condiția înțelegerii limitelor informațiilor obținute. Iar pentru cercetătorul sau studentul obișnuit, platformele bibliometrice reprezintă un excelent instrument de regăsire a informației.

Cuvinte-cheie: *scientometrie, bibliometrie, măsurare rezultatele științei, metode matematice, literatură științifică, metoda citării*

Drd. Silviu-Constantin Nedelcu – Catalogul Bibliotecii Seminarului „Central” din București (1922-1927) (Partea II)

Seminarul Teologic Ortodox din București, cunoscut mai târziu sub numele de Seminarul „Central”, a existat între anii 1836-1948. În perioada anilor 1836–1901 a avut sediul în mai multe locuri până în anul 1901, când s-a mutat în localul propriu, unde a funcționat până în anul 1948, când a fost desființat de către regimul comunist. Seminarul „Central” a deținut o bogată bibliotecă ce a moștenit o bună parte din cărțile bibliotecii Mitropoliei Țării Românești, iar, pe lângă acestea, a mai avut o seamă importantă de cărți și reviste, religioase și laice. Manuscrisul catalogului bibliotecii Seminarului „Central” din București, datat în perioada anilor 1922–1927, este împărțit în mai multe domenii (Literatură, Știință, Poezie, Religie etc.). Totodată acesta are și anumite file unde sunt trecute împrumuturile cărților respective, manuscrisul nefiind un simplu catalog de bibliotecă, ci mai degrabă un *catalog – registru de cititori*.

Cuvinte cheie: *Catalog, Bibliotecă, Seminarul Central din București, Biserica Ortodoxă Română, Manuscris*

